

Naerdincklant Nieuwsbrief december 2006

Voorwoord

HEEFT U EVEN TIJD?

Tijd in de archeologie is een belangrijke factor. We hangen er als het ware een tijdkaartje aan. We willen weten hoe oud het is. Dit is voor ons een handvat. De wetenschap helpt ons daarbij. De dateringsmethode verbetert zich steeds meer. Geloof mij maar, het zal steeds beter worden. Hulde voor de wetenschappers en wetenschappers, het heeft alleen tijd nodig. Stond ik laatst bij de supermarkt op mijn beurt te wachten. De mens moet eten, anders valt hij om. Mijn gedachten dwaalden af. Zou het niet handig zijn zo 'n scan-apparaat als bij de supermarkt? Hier en daar een aanpassing, je haalt het apparaat langs het voorwerp en hup, er rolt een bonnetje uit, met jaartal, de dag, en het uur wanneer de voorwerpen zijn vervaardigd. Kan je allemaal al doen in het veld. Bij meer betaling van het systeem levert de firma ("kleine service mogen ze bieden") een extra verfijning in het systeem, hij scant waarvan het voorwerp is gemaakt, met de hele chemische samenstelling van de voorwerpen.

Toekomstmuziek? Wel nee. In het verleden deed men al aan dateringsmethode. In het begin van de 17e eeuw was er een zekere mijnheer Ussher, aartsbisschop van Ierland. De goede man berekende aan de hand van de bijbel wanneer de aarde is geschapen zoals u wilt dat deze is ontstaan. Je slaat de bijbel open, hoofdstukje Genesis, hier en daar een rekensommetje, en hup, de aarde is ontstaan in 4004 voor Chr. volgens

Ussher.

De heer John Lightfoot (niet verzonnen), ook een geestelijke, was het met Ussher eens, maar Lightfoot ging nog eens lichtvoetig door de tijdsbarrière heen. De aarde was wel ontstaan in 4004 voor Chr., maar wel op 23 oktober en wel om 9.00 's morgens. Completer kan je het toch niet hebben.

Mijn vader zei altijd: "De tijd zal het leren". Voor de goede orde, hij was geen Vadertje Tijd.

Heel vaag op de achtergrond hoor ik de caissière vragen: "Spaart u zegeltjes?" Ik stond weer met beide benen op de grond en pakte snel mijn boodschappen in, want tijd is geld.

Literatuur verantwoording, Oermensen in Nederland, de archeologie van de oude steentijd geschreven door de heer W. Roebroeks.

John van der Sar
Voorzitter Naerdincklant

VONDSTMELDINGEN

Het afgelopen kwartaal zijn er geen nieuwe vondstmeldingen binnengekomen. Gelukkig ook maar, want de teksten voor het nieuwe jaarboek, met ook daarin enkele vondstmeldingen van het afgelopen jaar zijn in volle gang. Mocht u zelf nog vondsten hebben die nog niet eerder beschreven zijn, meldt u zich dan bij de veld/vondstcoördinator!

VELDVERKENNING CORVERSBOS

Op zaterdag 25 november werd de veldverkenning in het Corversbos gehouden. Met 25 aanmeldingen en een opkomst

van ca. 20 personen is het archeologisch onderzoek een succes te noemen. Met de toestemming en de welwillende medewerking van Natuurmonumenten is het bestuur natuurlijk erg blij. Het is ook de bedoeling de banden, net als die zijn aangehaald met het Goois Natuurreservaat, te verstevigen. In goed overleg kunnen we kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen in de komende jaren.

De veldverkenning vond rond 09.30 uur plaats op een van de grotere akkers in het Corverbos, waarvan de korte kant tegen het golfterrein aan ligt.

Na het zetten van sjalons gingen de deelnemers in een rij staan met enkele meters tussen elkaar in.

Vervolgens werd de akker afgespeurd op allerhande scherfmateriaal en natuurlijk vuursteen. Bij een mogelijk interessant vuurstenen object werd een prikker geplaatst. De andere objecten werden in een verzamelzak gestopt. Na een koffiepauze gingen nog enkele enthousiastelingen de akker op om verder te speuren, anderen liepen mee tijdens het inmeten met de GPS van Alex Vermeulen en Chris Boyer.

Nog diezelfde middag is Anton Cruysheer naar Jonny Offerman gegaan om de resultaten door te nemen.

Hierbij werd een (waarschijnlijk) Paleolithische afslag aangetroffen, twee Neolithische werktuigen en een fraai doorzichtig stuk vuursteen met daarin een fossiel.

Opmerkelijk waren ook de 'bijvondsten', fraaie stukken aardewerk, porselein, een cent van Willem I, een mesheft en ander materiaal. Deze stukken zijn zeer waarschijnlijk in de loop der eeuwen uitgespreid over de akker dat in het compost zat uit de omliggende dorpen.

Dit ter bemesting van de voedselarme akkergrond. In overleg met Natuurmonumenten wordt nog bekeken wat precies met de vondsten te doen. Vooraf is afgesproken dat vondsten in eigendom blijven van Natuurmonumenten. In het jaarboek van 2006 van Naerdincklant wordt ook verder verslag gedaan van de veldverkenning.

ARCHEOLOGISCH NIEUWS

De afgelopen tijd is Naerdincklant twee maal in het lokale nieuws gekomen. De eerste keer was in de Gooi en Eembode van 30 november 2006. Hierin werd verslag gedaan van de veldverkenning in het Corverbos. De journalist was erg enthousiast over het nieuwsbericht en heeft daarom de moeite genomen in contact te treden met Jonny Offerman – de ontdekker van de Neanderthalervindplaats. Na een interview met haar verscheen op 6 december in de Gooi en Eemlander een groot artikel met ook een bijzonder grote(!) foto van Jonny. Erg leuk natuurlijk dat Naerdincklant en de archeologie van de regio zo in het nieuws komt. Het is zonder meer de bedoeling van het bestuur het komende jaar meer van dergelijke persberichten uit te doen, zodat meer mensen op de hoogte worden gebracht van de bijzondere archeologie van Gooi en Vechtstreek. Ook is het de bedoeling dat de verschillende persberichten op onze website worden geplaatst. Mocht u nog oude persberichten hebben over archeologie van de regio, dan houdt het bestuur zich aanbevolen. Deze zullen dan worden gescand en op 'www.naerdincklant.nl' worden geplaatst. Hieronder enkele landelijke berichten over de archeologie van de afgelopen maanden.

BRON: SNA

BIJZONDER ROMEINS ZWAARD ONTDEKT IN WOERDEN

25 okt 2006

Bij de aanleg van een parkeergarage in Woerden is een bijzonder Romeins wapen ontdekt. Het gaat om een Spaans falcata-zwaard uit de Flavische periode (1ste eeuw na Chr.). Het is volgens archeologen een zeer zeldzame vondst want een dergelijk wapen is nog nooit eerder in Nederland ontdekt. De vondst werd vorige week bekendgemaakt op een symposium over het Romeinse verleden van Woerden.

Falcata-zwaarden zijn bekend uit Spanje en worden in Noordwest-Europa vrijwel niet aangetroffen. Deze zwaarden werden

gebruikt door Kelto-Iberische stammen, die Spanje bevolkten tijdens de Romeinse tijd. Falcata-zwaarden hadden een relatief kort, krom zwaardblad en waren gemaakt van een vroeg soort staal. Door de voor die tijd enorme hardheid van het staal was een falcata-zwaard een vervaarlijk wapen, waarmee dwars door harnassen en schilden kon worden gestoken.

Het zwaard uit Woerden dateert uit de 1ste eeuw na Chr., waarschijnlijk uit de Flavische periode (3de kwart van de 1ste eeuw). Het zwaard vormt een belangrijke aanwijzing voor de aanwezigheid van Spaanse hulptroupen in het castellum Laurium. Van de naburige castella bij Utrecht, Maurik en Vechten was reeds bekend dat er Spaanse troepen waren gelegerd. Deze troepen werden naar Nederland gehaald om de noordgrens van het Romeinse Rijk te verdedigen na het neerslaan van de Bataafse Opstand in 69/70. Nu blijkt dit dus ook in Woerden mogelijk het geval te zijn geweest. De ontdekking van het zwaard is daarom van grote betekenis voor de geschiedenis van Romeins Woerden.

Bij de opening van het Symposium Laurium, een congres over wat archeologisch onderzoek de afgelopen jaren aan nieuwe informatie over de Romeinen in Woerden heeft opgeleverd, is het Spaanse zwaard aan wethouder Manfred van der Heijde van de gemeente Woerden gepresenteerd. Het zwaard is inmiddels terug naar het laboratorium gebracht waar het de komende

negen maanden wordt ontzout, waarna het kan worden gerestaureerd. Over ruim een jaar zal het zwaard aan de collectie van het Stadsmuseum van Woerden worden toegevoegd.

OVERGANGSREGELING KNA VERDUIDELIJKT

29 NOV 2006

Over de inwerkingtreding van de KNA 3.1 op 1 januari 2007 blijkt onder archeologen nog enige onduidelijkheid te bestaan. Op 1 augustus 2006 maakte het centraal college van deskundigen een overgangsregeling bekend, die een soepele overgang van de huidige kwaliteitsnorm 2.2 naar 3.1 moet garanderen.

Bedrijven, instellingen en gemeenten passen in de periode van 1 augustus tot en met 31 december 2006 hun werkwijze aan op de nieuwe situatie. In deze periode kan zowel volgens de oude KNA 2.2 als volgens de nieuwe KNA 3.1 worden gewerkt. Instellingen die dit jaar al overschakelen op de nieuwe KNA melden dit bij de Erfgoedinspectie. Hun werkzaamheden worden dan door de inspectie aan de hand van versie 3.1 geïnspecteerd. Na 31 december 2006 kan niet meer worden gewerkt volgens KNA 2.2. De Erfgoedinspectie toetst vergunninghouders vanaf die datum alleen op basis van de nieuwe kwaliteitsnorm.

De onduidelijkheid betreft opdrachten die zijn aangegaan voor 31 december 2006, maar die pas na deze datum worden uitgevoerd. De Erfgoedinspectie zal deze opdrachten vanaf 2007 op basis van de nieuwe KNA 3.1 beoordelen. Hiervan kan worden afgeweken, mits de betrokken partij dit voor het einde van het jaar schriftelijk en gemotiveerd heeft gemeld bij de Erfgoedinspectie.

ROMEINSE MUNTCHAT IN CUIJK GEVONDEN

15 NOV 2006

Bij opgravingen in de Cuijkse nieuwbouwwijk De Nielt hebben archeologen een aardewerken pot uit de Romeinse tijd gevonden met daarin ten minste 200 munten.

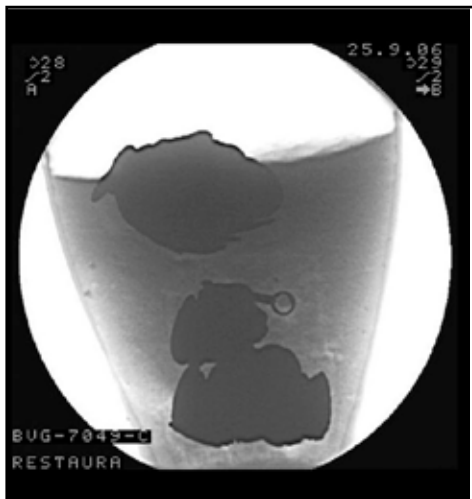
Een van de vele aangetroffen Romeinse munten. De schat bevat waarschijnlijk meer dan 200 munten en enkele sieraden. (Foto: Restaura)

De muntschat behoort tot een van de grootste Romeinse muntschaten die in Nederland zijn gevonden. De inhoud van de pot wordt

Het Bestuur van Naerdincklant
wenst u

de allerbeste wensen
en een
gezond 2007

momenteel in een laboratorium nader onderzocht. Een van de eerste munten die te voorschijn kwam was een zilveren munt die geslagen is tijdens de regering van de Romeinse keizer Elagabalus, die leefde rond het jaar 220.

Toen archeologen van opgravingsbedrijf Becker en Van de Graaf beseften dat zich in de aardewerken pot geen crematieresten maar munten bevonden, hebben zij de vondst naar een speciaal laboratorium in het Limburgse Haelen gezonden. Daar kon met behulp van een röntgenapparaat gekeken worden wat er in de pot zat.

Op de röntgenfoto's waren drie brokken zichtbaar. Dit zijn waarschijnlijk drie leren zakjes waarin het muntgeld heeft gezeten. Het leer is vergaan en de muntjes zijn vervolgens aan elkaar geklonterd.

Het komend halfjaar wordt de inhoud verder onderzocht. Naar verwachting worden tenminste 200 munten in de pot aangetroffen. Volgens de röntgenopnamen zouden ook nog enkele sieraden zich in de pot bevinden, zoals een armband en een ring. De pot is ergens na 220 met opzet in een kuil in de grond begraven. Tijdens het opgraven ervan ontdekten de archeologen dat de pot precies geplaatst was op een plek waar de bliksem ooit was ingeslagen. Nader onderzoek moet uitmaken of er een direct verband bestaat met de blikseminslag. Het is mogelijk dat de pot was begraven als een offer om de goden gunstig te stemmen. De bewoners van de Romeinse nederzetting kunnen ook bij toeval op deze plaats hun kostbaarheden hebben verstopt uit angst voor diefstal.

Oude bewoning in duingebied ontdekt 12 okt 2006

In de Kennemerduinen tussen Parnassia, Velsen en Bloemendaal hebben archeologen resten gevonden van drie nederzettingen uit de 5de tot en met de 9de eeuw. Volgens de betrokken archeologen is de hoeveelheid gevonden materiaal uniek voor het Nederlandse kustgebied.

De ontdekking werd al twee jaar geleden gedaan door boswachter Coen van Oosterom, die op een plek met

zandverstuivingen bij toeval een groot aantal aardewerkscherven vond en ander materiaal dat duidde op vroegere bewoning. De aardewerkscherven en botten zijn als gevolg van weer en wind bloot komen te liggen.

Boswachter van Oosterom seinde de Velsense archeoloog Wim Bosman in en onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam. Nadat door hen de ouderdom van het vondstmateriaal was vastgesteld, is een plan van aanpak gemaakt voor verder onderzoek. Al die tijd is de ontdekking stilgehouden.

Bestuur:

voorzitter

John van der Sar, 035-6292190
j.vandersar@hilversum.nl

secretaris

Liesbeth Wierenga, 035 - 683 48 75
secretaris@naerdincklant.nl

penningmeester

Ton Kok, 0294 - 45 85 65
tonkok@worldmail.nl

Veld-/Vondstcoördinator

Anton Cruysheer 035 - 623 51 12
06 - 28 332 866 cruysheer@hotmail.com

lid

Ronald visser
rm.visser@lycos.nl
06 - 26 098 931